

ФОРМУВАННЯ ЗНАНЬ ФАХОВОЇ АНГЛОМОВНОЇ ЛЕКСИКИ СТУДЕНТІВ-ЕКОНОМІСТІВ

DEVELOPMENT OF ENGLISH PROFESSIONAL VOCABULARY IN ECONOMICS STUDENTS

В статті розглянуто питання формування лексичних знань англійською мовою у студентів-економістів. Показано, що формування лексичних знань англійською мовою студентів-економістів є компонентом формування англомовної фахової компетентності. Згідно проведеного аналізу джерел, дана тема широко вивчена українськими педагогами у 21 сторіччі, які приділяють особливу увагу методиці формування лексичних знань. Визначено, що навчання студентів-економістів англомовної фахової лексики проводиться за схемою: введення лексики, виконання вправ за структурою лексична одиниця- словосполучення-фраза-понадфразова єдність-текст, та контроль з подальшою корекцією засвоєного матеріалу. Описано типологію вправ та вилі завдань при навчанні власне фахової лексики на прикладі блоку Market Structure and Competition, який складається з тем Markets, Rivalry, Competition. Визначені основні типи вправ, які сприяють засвоєнню англомовної фахової лексики: find the equivalents, find the sentences with these verbs in the text, match the words on the left with the definitions on the right, make up verb+noun collocations, choose an appropriate word or phrase to complete the following sentences, fill in the gaps, combine two parts logically to make complete sentences, replace the words/phrases in italics, translate. Показано, що імітація ділової діяльності якнайкраще сприяє засвоєнню фахової економічної лексики. Показано суттєву роль поточного та підсумкового контролю для корекції навчання. Проведений аналіз результатів контролю знань фахової лексики в студентів-економістів показав результативність методики та покращення рівня відмінних знань на 1,5%, рівня добрих знань – на 8%, та зменшення задовільних показників на 9,5%. Вважаємо перспективним дослідження методів навчання фахової лексики студентів-економістів дистанційно та офлайн, з застосуванням порівняльного аналізу.

Ключові слова: лексичні знання, студенти-економісти, англійська мова, методика.

The article discusses the issue of forming lexical knowledge in English among economics students. It is shown that the formation of lexical knowledge in English for economics students is a component of developing English professional competence. According to the analysis of sources, this topic has been extensively studied by Ukrainian educators in the 21st century, who pay special attention to the methodology of forming lexical knowledge. It is determined that teaching English professional vocabulary to students of economics follows the scheme of introducing vocabulary, performing exercises based on the structure lexical unit-phrase-collocation-sentence-text, and control with subsequent correction of the material learned. The typology of exercises and tasks in teaching specialized vocabulary is described using the example of the Market Structure and Competition block, which consists of the topics Markets, Rivalry, and Competition. The main types of exercises that contribute to the acquisition of English professional vocabulary are identified: finding equivalents, finding sentences with these verbs in the text, matching words on the left with definitions on the right, creating verb+noun collocations, choosing an appropriate word or phrase to complete sentences, filling in the gaps, logically combining two parts to make complete sentences, replacing words/phrases in italics, and translating. It is shown that simulating business activities greatly facilitates the acquisition of professional economic vocabulary. The significant role of ongoing and final assessment is demonstrated for the purpose of correction in learning. The analysis of the results of assessing the knowledge of professional vocabulary in students of economics showed the effectiveness of the methodology and an improvement in the level of excellent knowledge by 1.5%, good knowledge by 8%, and a decrease in satisfactory performance by 9.5%. The study of teaching methods for specialized vocabulary of students majoring in economics, both online and offline, with the use of comparative analysis, is considered promising.

Key words: lexical knowledge, economics students, English language, methodology.

УДК 378.147:33(07.1)
DOI <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2023/60.19>

Деяк Ю.М.,

ст. викладач кафедри іноземних мов
факультету маркетингу
Київського національного економічного
університету імені Вадима Гетьмана

Деяк М.Ю.,

ст. викладач кафедри іноземних мов
факультету маркетингу
Київського національного економічного
університету імені Вадима Гетьмана

Іщенко Т.М.,

ст. викладач кафедри іноземних мов
факультету фінансів
Київського національного економічного
університету імені Вадима Гетьмана

Постановка проблеми. Сформовані лексичні знання та навички застосування англомовної фахової лексики при спілкуванні з іноземними колегами обумовлює високу конкурентоспроможність фахівця-економіста та є обов'язковою вимогою до фахівця. Наразі, англійська мова стає другою робочою мовою кожного спеціаліста, враховуючи політичну та економічну ситуацію в Україні та перспективи вступу України до Європейського Союзу. Одним з ключових компонентів, необхідних для організації англомовної взаємодії українських фахівців за кордоном, аналізу світового досвіду та взаємодії є опанування англомовної фахової лексики протягом підготовки фахівців у ЗВО.

Аналіз публікацій. Аналіз літературних джерел показав, що дослідження, сфокусовані на вивченні лексичної компетенції студентів економічних спеціальностей, є актуальними і важливими для покращення якості навчання англійської мови. Більшість досліджень [1; 3; 4; 6; 8] зосереджені на аналізі структури та сутності лексичної компетенції студентів-економістів. В них висвітлено різні аспекти формування лексичних навичок та запропоновано різні методи та підходи для їх розвитку. Деякі дослідження [2; 7; 9] зосереджені на методиках тестування лексичної компетентності та оцінюванні рівня знань студентів. Авторами запропоновано різні підходи до

перевірки лексичних навичок та надано інформацію про використання тестів як засобу контролю та оцінювання прогресу студентів. Деякі дослідження також зосереджені на ролі інтерактивного навчання [5; 8] та читання професійно-орієнтованих текстів [9] у формуванні лексичної компетенції студентів-економістів, надаючи. Ці дослідження надають рекомендації щодо використання інтерактивних методів навчання та спеціалізованих текстів для підвищення рівня лексичних навичок студентів.

Загалом, аналіз джерел свідчить про актуальність досліджень з лексичної компетенції студентів-економістів, а також надає рекомендації та підходи для її розвитку. А. Котловський досліджує сутність та структуру лексичної та граматичної компетенції англійської мови у студентів-економістів [1]. Він розглядає різні аспекти цієї компетенції та пропонує підходи до її вивчення та розвитку. Автор розглядає важливість лексичного та граматичного аспектів в оволодінні англійською мовою для майбутніх економістів та пропонує практичні поради щодо покращення цих навичок. Дослідження є цінним внеском у розуміння лексичної та граматичної компетенції студентів-економістів та може бути корисним для викладачів та студентів, які цікавляться вивченням англійської мови в контексті економічної освіти. В. Борщовецька зосереджується на проблемі вивчення фахової лексики студентами, які обирають економічну спеціальність. Вона розглядає методи та підходи до вивчення фахової лексики та надає рекомендації щодо ефективного засвоєння цих слів і виразів [2]. Авторка вказує на значення фахової лексики для успішної комунікації у професійній сфері і пропонує практичні завдання та вправи для розвитку лексичної компетенції студентів-економістів. Власне Т. Ларіна вивчає роль лінгво-дидактичних тестів у покращенні іншомовної лексичної компетенції студентів. Авторка описує методологію розробки та використання таких тестів та надає практичні приклади їх застосування. Дослідження Ларіної підкреслює важливість використання лінгво-дидактичних тестів як ефективного засобу підвищення рівня лексичної компетенції студентів. У дисертаційних дослідженнях Ю. Семенчук [8] та І. Щостак [9] досліджено особливості формування лексичної компетенції економістів та описано методику такої роботи.

Виділення невирішених питань. Проведений аналіз літератури про актуальність питання в Україні, проте, зважаючи на те, що методика викладання іноземних мов постійно змінюється, згідно технічного прогресу та зміни стану галузі, вважаємо необхідним більш глибоко дослідити основні методик формування вокабуляру, його контролю, та подальшої адаптації методики відповідно до отриманих результатів.

Цілі статті: на підставі аналізу літературних джерел та власного досвіду авторів, визначити основні методичні засади формування лексичних англомовних знань студентів-економістів, а також, відповідно до результатів контролю, зробити висновки про перспективність методики.

Виклад основного матеріалу. Навчання фахової лексики студентів-економістів базується на засадах навчання загальної лексики (власне, згідно до загальноосвітнього рівня, при закінченні школи випускник має опанувати іноземну мову на рівні не нижче B1) та навчання фахової лексики з економічних питань. Навчання фахової лексики здійснюється за загальноновизнаною послідовністю методики викладання іноземної мови: введення нових фахових ЛО, опрацювання матеріалу та закріплення вивченого, з переходом до рівня словосполучення, фрази, понадфразової єдності та тексту. Для організації успішного навчання англомовної лексики викладачі використовують власні розробки та кафедральні підручники з розпрацьованою методикою, яка полягає в опорі на текст. Чітка мотивованість навчання, коли студентам демонструється, де саме використовується лексика, при роботі з текстами, сприяє активізації пізнавальної діяльності, забезпечена імітацією ділових ситуацій англійською мовою для фахівців-економістів.

Розглянемо викладання англомовної лексики на прикладі блоку Market Structure and Competition, який складається з тем Markets, Rivalry, Competition. Перед введенням нової лексики, використовуються вправи на розвиток монологічного та діалогічного мовлення Getting Started, після чого, опрацьовують нову лексику перед читанням тексту. Опрацювання фахового тексту з виділеною лексикою завершується виконанням вправ на засвоєння лексики: на рівні ЛО, словосполучень, фрази та понадфразової єдності, наприклад, find the equivalents, find the sentences with these verbs in the text, match the words on the left with the definitions on the right, make up verb+noun collocations, choose an appropriate word or phrase to complete the following sentences, fill in the gaps, combine two parts logically to make complete sentences, replace the words/phrases in italics, translate. Окремим блоком виділені вправи на Language skills, де студентам пропонується обговорювати важливі питання, із використанням лексики, в рамках заданих питань, тем, тощо. В кінці вивчення кожної теми студенти складають тестовий контроль, який складається з контролю засвоєння окремих ЛО, ЛО в межах словосполучень, фраз та тексту, а також змістового засвоєння текстів та діагностики сформованості навичок англомовної фахової комунікації. Тестовий контроль включає наступні типи завдань: письмові завдання на письмовий переклад економічних текстів, написання

есе чи рефератів з економічною тематикою, що дозволяє перевірити розуміння фахової лексики, граматичних правил; усне тестування з питаннями про економічні терміни, концепції та процеси, що дозволяє перевірити їх здатність використовувати фахову лексику в усному спілкуванні та чітко висловлювати свої думки, а також інтерактивне онлайн тестування з миттєвою обробкою результатів та їх презентацією.

Із використанням авторами даної методики, було проведено навчання 46 студентів-економістів протягом 2022–2023 н.р. Зі студентами було проведено вступний та вихідний контроль лексичних англомовних фахових знань. Результати контролю наведені в таблиці 1.

Таблиця 1

Результати контролю знань англомовної фахової лексики студентами-економістами

Початковий контроль «5»	Випускний контроль «5»	Початковий контроль «4»	Випускний контроль «4»	Початковий контроль «3»	Випускний контроль «3»
12%	14,5%	46%	53%	42%	32,5%

Як показує таблиця, студенти покращили власні знання фахової англомовної лексики, незначно- на високому рівні, який відповідає оцінці відмінно, та більш суттєво, з 46% до 53%, на рівні доброї оцінки. Відповідно, кількість студентів з задовільною оцінкою також зменшилась на 9,5%. Незадовільних оцінок на контролі студентами отримано не було, що свідчить про досить високий рівень підготовки при вступі до ЗВО, та високий рівень викладання дисципліни в самому ЗВО. Таким чином, спостерігаємо результативне покращення рівня сформованості як показник результативності запровадження методики формування знань англомовної фахової лексики студентів-економістів.

Висновки та перспективи дослідження. Формування лексичних знань англійською мовою студентів-економістів становить один з компонентів формування в них англомовної фахової компетентності та необхідне для їх подальшого розвитку. Тема широко вивчена українськими педагогами, які приділяють особливу увагу методиці формування лексичних знань. Визначено, що навчання студентів-економістів лексики за схемою: лексична одиниця-словосполучення-фраза-понад-фразова єдність-текст, є оптимальною. Описано

типологію вправ та вили завдань при навчанні власне фахової лексики та показано, що імітація ділової діяльності якнайкраще сприяє засвоєнню фахової економічної лексики. Проведений аналіз результатів контролю знань фахової лексики в студентів-економістів показав результативність методики. Вважаємо перспективним дослідження методів навчання фахової лексики студентів-економістів дистанційно та офлайн, з застосуванням порівняльного аналізу.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Kotlovskiy A. The Essence and Structure of English Lexical and Grammar Competence of Prospective Economists. *Intellectual Archive. Ontario* 2017, 6.2: 58–67.
2. Борщовецька В.Д. Навчання студентів-економістів англійської фахової лексики. *Іноземні мови*. 1 (2004): 26–29.
3. Ларина Т.В. Лінгво-дидактичний тест як засіб удосконалення іншомовної лексичної компетенції студентів. *Освітологічний дискурс*, 2015, 3 (11): 186–196.
4. Лимар Л. В. Особливості розвитку іншомовної лінгвістичної компетенції студентів економічних спеціальностей в контексті студентоцентризму. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова*. Серія 16: Творча особистість вчителя : проблеми теорії і практики : зб. наук. праць. Київ : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2016. Вип. 26 (36):110–113.
5. Луніна О. М. Формування навичок успішного тестування у студентів як складова портфоліо фахівця економіста. Педагогічні науки. Збірник наукових праць. 2018, Випуск LXXXIV, Том 1. 10.
6. Мишко С. А. Тестування лексики в процесі викладання іноземних мов. *Сучасні дослідження з іноземної філології*. 2017, 15 : 264–268.
7. Пішта П. Я. Методика перевірки лексичної компетентності. *Формування інноваційних педагогічних технологій в умовах сьогодення* (м. Полтава, 17–18 червня 2022 р.). Херсон : Видавничий дім «Гельветика», 2022.
8. Семенчук Ю.О. Формування англомовної лексичної компетенції у студентів економічних спеціальностей засобами інтерактивного навчання : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02; Київ. нац. лінгв. ун-т. К., 2007: 283.
9. Шостак І. І. Формування у майбутніх фінансистів англомовної лексичної компетенції у процесі читання професійно-орієнтованих текстів : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02. ДЗ «Південноукр. нац. пед. ун-т ім. К. Д. Ушинського». Одеса, 2015: 21., 21 р. In Ukrainian.